

**4.1.3.12. KALDIRAÇLI ALIM SATIM İŞLEMLERİ VE BU İŞLEMLERİ
GERÇEKLEŞTİREBİLECEK KURUMLARA İLİŞKİN
ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞ**

(Seri: V, No: 125)

(27/8/2011 tarihli ve 28038 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

**(Bu Tebliğ, 11/7/2013 tarihinde yayımlanan ve 1/7/2014 tarihinde
yürürlüğe girecek olan Yatırım Hizmetleri İle Yan Hizmetlere İlişkin
Esaslar Hakkında Tebliğ (III-37.1) ile yürürlükten kaldırılmıştır.)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, 6111 sayılı Kanun'la değişik 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca, döviz, mal, kıymetli maden ve Kurulca belirlenecek diğer varlıkların ticari amaçla kaldıraçlı alım satımı, alım satımına aracılık ve bu işlemlerin gerçekleştirilmesine yönelik hizmetlere ilişkin esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin olarak;
a) Müşterilerden gelen emirlerin doğrudan kabul edilmesi ve/veya gerçekleştirilmesi,
b) Müşterilerden gelen emirlerin temsilci sıfatıyla kabul edilmesi ve bu emirlerin gerçekleştirilmek üzere başka kuruluşlara yönlendirilmesi,
c) Başka bir kuruluşun kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin olarak sunduğu hizmetlerin yatırımcılara tanıtımı, sözleşme akdedilmesine aracı olunması veya sözleşme yapmak isteyen tarafların komisyon karşılığında bir araya getirilmesi,
bu Tebliğ hükümlerine tabi olur.
(2) Aşağıda belirtilen iş ve işlemler bu Tebliğ kapsamında değildir:
a) Kaldıraçlı alım satım işlemlerine konu edilebilecek varlıkların fiziki alım satımı ve borsalarda ve borsalar dışında gerçekleştirilen her türlü vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile türev araç işlemleri,
b) Bankalararası piyasada yapılan işlemler ile bankalar tarafından aracı kurumlara likidite sağlanması amacıyla yapılan işlemler.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Tebliğ, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 30 uncu maddesinin (g) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Tebliğde geçen;
Kanun : 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu,
Kurul : Sermaye Piyasası Kurulunu,
Yetkili Kuruluş : Kaldıraçlı alım satım faaliyetinde bulunmak üzere Kurulca yetkilendirilmiş aracı kurum ve vadeli işlemler aracılık şirketlerini,
Kaldıraç oranı : İşlem yapmak için yatırılan teminat tutarı karşılığında alınabilecek pozisyon tutarını gösteren oranı,

Kaldıraçlı alım satım işlemi : Yatırılan teminat tutarı karşılığında, her türlü döviz, mal, kıymetli maden ve Kurulca belirlenecek diğer varlıkların kaldıraçlı olarak elektronik ortamda alım satımı işlemlerini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Faaliyet Esasları

Kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin faaliyet şartları

MADDE 5- (1) Bu Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan faaliyetler, Kuruldan yetki belgesi almak kaydıyla münhasıran aracı kurumlar tarafından gerçekleştirilir.

(2) Bu Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında piyasa yapıcılığı faaliyetinde bulunacak aracı kurumların;

a) Alım satım aracılığı ve türev araçların alım satımına aracılık yetki belgesine sahip olmaları,

b) Kurulun Seri: V, No: 34 sayılı Aracı Kurumların Sermayelerine ve Sermaye Yeterliliğine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğinin 7 nci maddesi uyarınca bu faaliyetler için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olmaları,

c) Bünyelerinde kaldıraçlı alım satım işlemlerinin denetim ve kontrolünden sorumlu olmak üzere 4 yıllık lisans eğitimi veren kurumlardan mezun ve Kurulun lisanslamaya ilişkin düzenlemeleri uyarınca türev araçlar lisans belgesine sahip kaldıraçlı alım satım işlemleri ihtisas personelinin bağlı olduğu ve finans piyasalarında en az 3 yıllık deneyime sahip bir birim yöneticisinin istihdam edilmiş olması,

ç) Bünyelerinde 4 yıllık lisans eğitimi veren kurumlardan mezun, Kurulun lisanslamaya ilişkin düzenlemeleri uyarınca türev araçlar müşteri temsilcisi lisans belgesine sahip yeterli sayıda müşteri temsilcisi ile türev araçlar muhasebe ve operasyon lisans belgesine sahip, en az lise mezunu muhasebe ve operasyon sorumlusunun istihdam ediliyor olması,

d) Kaldıraçlı alım satım işlemlerinin yürütülmesi için yeterli mekân ve teknik donanımın sağlanmış, hizmet birimlerinin ve iç kontrol sisteminin kurulmuş, faaliyetin yürütülmesi için personelin buna uygun görev tanımları ile yetki ve sorumluluklarının belirlenmiş, muhasebe kayıt, bilgi ve belge sistemi ile düzenli iş akışı ve haberleşmeyi sağlayacak organizasyonun sağlanmış, kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin risk ölçüm mekanizmasının oluşturulmuş, anlık olarak fiyatlardaki değişimleri dikkate alarak müşteri bazında oluşan riskleri kontrol edebilecek, gerekli teminatları hesaplayabilecek, ortaya çıkan risklere karşı müşterilerin uyarılmasını sağlayacak bilgi işlem altyapısının oluşturulmuş olması,

gereklidir.

(3) Bu Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen faaliyetlerde bulunacak aracı kurumların;

a) Kurulun Seri: V, No: 34 sayılı Aracı Kurumların Sermayelerine ve Sermaye Yeterliliğine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğinin 7 nci maddesi uyarınca bu faaliyet için öngörülen asgari özsermaye yükümlülüğünü yerine getirmiş olmaları,

b) Bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde yer verilen nitelikleri haiz bir birim yöneticisi ile (ç) bendinde sayılan şartları taşıyan en az bir adet müşteri temsilcisi ile muhasebe ve operasyon sorumlusu istihdam etmesi,

c) Faaliyetin yürütülmesi için yeterli mekân, teknik donanım ve organizasyonun sağlanmış, hizmet biriminin oluşturulmuş ve personelin görev tanımları ile yetki ve sorumluluklarının belirlendiği iç kontrol sisteminin kurulmuş ve anlık olarak fiyatlardaki değişimleri dikkate alarak müşteri bazında oluşan riskleri kontrol edebilecek, gerekli

teminatları hesaplayabilecek, ortaya çıkan risklere karşı müşterilerin uyarılmasını sağlayacak bilgi işlem altyapısının oluşturulmuş olması, zorunludur.

4) Bu Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen faaliyetlerde bulunacak kuruluşların ise bünyelerinde bu Tebliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde sayılan şartları taşıyan en az bir adet müşteri temsilcisi bulundurması ve faaliyetin yürütülmesi için yeterli mekân, teknik donanım ve organizasyonun sağlanmış, hizmet biriminin oluşturulmuş ve personelin görev tanımları ile yetki ve sorumluluklarının belirlendiği iç kontrol sisteminin kurulmuş olması gereklidir.

5) Kurul, gerekli görmesi halinde kaldıraçlı alım satım işlemleri faaliyetinde bulunacak kurumların bilgi işlem altyapısının bağımsız bir veya daha fazla kuruluş tarafından denetlenmesini talep edebilir.

Kaldıraç oranı ve teminatlar

MADDE 6- (1) Bu Tebliğ kapsamındaki işlemlerde müşterilere uygulanacak kaldıraç oranı 100:1'i geçemez. Kurul gerekli gördüğü hallerde bu oranı değiştirme ve varlık bazında kaldıraç oranı belirleme yetkisini haizdir.

(2) Kaldıraçlı alım satım işlemlerine başlamadan önce, uygulanacak kaldıraç oranı birinci fıkrada yer alan oranı geçmemek kaydıyla aracı kurumlarla müşteriler arasında serbestçe belirlenir. Söz konusu oranın daha sonra değiştirilebilmesi için tarafların yazılı onayı gereklidir.

(3) Kaldıraçlı alım satım işlemlerinde yalnızca %100'üne kadar nakit olarak Türk Lirası ve konvertibl döviz teminat olarak kabul edilir.

(4) Teminat oranının hesaplanması, teminat takibi ve teminat tamamlama yükümlülüğü ile pozisyonların otomatik kapanmasına ilişkin esaslar ve teminat olarak yatırılan nakdin başka bir para birimine çevrilmesinde esas alınacak kurlar çerçeve sözleşmede belirlenir.

(5) Teminatlar rehnedilemez, kullanım amaçları dışında tasarruf edilemez, üçüncü kişilere devredilemez.

(6) Teminatların saklanmasına ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

Müşteri tanıma kuralı

MADDE 7- (1) Yetkili kuruluşlar, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca hesap açmadan önce müşterilerinin kimlik bilgilerini tespit ederler.

(2) Müşterek hesaplarda kimlik tespiti her bir hak sahibi için ayrı ayrı yapılır.

(3) Müşteri hesabına, müşteri dışında sadece müşteri tarafından noter marifetiyle düzenlenmiş vekaletname ile yetkilendirilmiş kişiler tarafından işlem yapılabilir. Vekilin kimlik bilgilerinin birinci fıkra çerçevesinde tespiti zorunludur.

(4) Yetkili kuruluşlar ayrıca müşterilerinin risk ve getiri tercihleri, yatırım amaçları ve mali durumları hakkında yeterli bilgiye sahip olmak amacıyla standart formları geliştirmek, bu formlarda yer alan bilgileri güncelleştirmek ve formları saklamak zorundadırlar. Müşterilere bu bilgilerin risk tercihlerinin ölçülmesi amacıyla istendiğinin bildirilmesi, müşterinin bilgi vermektan kaçınması halinde sorumluluğun kendisine ait olacağı konusunda uyarılması ve bilgi vermek istemediğine ilişkin yazılı beyanının alınarak müşterinin çerçeve sözleşmeleriyle birlikte saklanması gereklidir.

Çerçeve sözleşmelere ilişkin esaslar

MADDE 8- (1) Aracı kurumlar, bu Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında kaldıraçlı alım satım işlemlerine başlamadan önce, müşterileriyle yazılı bir sözleşme yapmak zorundadır. Bu sözleşmede yer verilmesi gereken asgari unsurlar Kurulca belirlenir. Bu sözleşme, aracı kurumla müşterisi arasındaki ilişkiyi genel olarak

düzenleyen, başlangıçta bir kez akdedilen ve münferit işlemlerin esasını oluşturan bir çerçeve anlaşmasıdır.

(2) Çerçeve sözleşmeler müteselsil sıra numaralı ve en az iki nüsha olarak düzenlenir ve bir örneği müşterilere verilir.

(3) Sözleşmeye taraf olan müşterinin ya da müşterilerin, devir, birleşme, veraset, müşterek hesaplara yeni hak sahiplerinin dahil olması ya da mevcutlardan bazılarının ayrılması gibi nedenlerle değişmesi halinde sözleşmenin yenilenmesi zorunludur.

(4) Çerçeve sözleşmelerde sermaye piyasası mevzuatına aykırı hükümler ile müşterilerin haklarını ciddi şekilde zedeleyici ve aracı kurumlar lehine tek taraflı olağanüstü haklar sağlayan hükümlere ve emirlerin ispatının müşteriye yüklenmesine ilişkin hükümlere yer verilemez. Sözleşmelerde hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

(5) Bu Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında faaliyetlerde bulunacak aracı kurumların ise müşterileriyle verilecek hizmetlerin niteliğine göre karşılıklı olarak tarafların hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözleşme akdetmeleri zorunludur. Bu bent kapsamında, yurt içinde yerleşik bir kuruluşun ve/veya ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurtdışında yerleşik bir kuruluşun temsilcisi veya aracısı olarak faaliyette bulunacak kuruluşların müşterileri ile akdedecekleri çerçeve sözleşmelerde yer alacak asgari unsurlar Kurulca belirlenir.

Faaliyetlerin sürdürülmesine ilişkin diğer esaslar

MADDE 9- (1) Bu Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında faaliyetlerde bulunacak aracı kurumların;

a) Seri:V, No:68 sayılı Aracı Kurumlarda Uygulanacak İç Denetim Sistemine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğin 10 ve 11 inci maddelerine uygun olarak, kaldırıcı alım satım işlemleri faaliyetine ilişkin tüm politika ve prosedürlerini yazılı hale dönüştürmeleri,

b) Kullanacakları bilgi işlem altyapısının;

(i) Gerçekleşmeyen, iptal edilen ve değiştirilen emirler de dahil olmak üzere, gerçekleştirilen tüm işlemlere ilişkin tarih, zaman, miktar, fiyat ve diğer tüm unsurların ve hesap hareketlerinin anlık olarak kaydedilmesine,

(ii) Müşterilerin teminatlarını, alacak ve borçlarını, açık pozisyonlarını ve kar zarar durumlarını anlık olarak takip etmelerine ve gerekli risk kontrollerini yapmalarına,

(iii) Tüm emirleri alınış zamanına göre sıralanmasına,

imkan verecek nitelikte olması,

c) Kaldırıcı alım satım işlemlerinde kullanılacak bilgi işlem altyapısının kapasite ve güvenliği konusunda periyodik kontrolleri yapmaları, herhangi bir sistematik hatada verilerin güvenliğinin ve işlemlerin devamının sağlanması için işlemlerin yapıldığı kurulu alandan farklı bir yerde verilerin depolandığı sunucuların yer aldığı bir sistemin kurulması ve verilerin burada yedeklenmesi, platforma gelebilecek tehditleri minimum düzeye indirecek tedbirlerin alınması,

ç) Elektronik işlem platformunun müşteri rızası olmaksızın üçüncü kişilerce kullanımını engellemeye yönelik gerekli güvenlik tedbirlerinin alınması,

d) Elektronik işlem platformu ile müşteri arasındaki veri iletişiminin yetkisiz kişilerce dinlenmesi veya kesilmesi ile verilerin değiştirilmesinin engellenmesi için gerekli bilgi güvenliği tedbirlerinin alınması,

e) Müşteri alacaklarının, müşteri talebi üzerine, aracı kurum tarafından en geç 2 iş günü içinde tam ve nakden ödenmesi, şarttır.

Emir iptali

MADDE 10- (1) Gerçekleşmiş müşteri emirleri aracı kurumlarca iptal edilemez veya değiştirilemez. Ancak;

- a) İtiraz üzerine müşteri lehine bir iyileştirme yapılması amacıyla,
b) İşlem platformunda meydana gelen teknik bir sorun nedeniyle ortaya çıkan müşteri mağduriyetinin giderilmesi amacıyla,
c) Müşteri emrinin alınması sonrasında, aracı kurumun söz konusu emre ilişkin olarak başka bir kuruluş nezdinde korunma amaçlı olarak almış olduğu pozisyonun karşı tarafça iptal edilmesi veya fiyatının değiştirilmesi durumunda, emir iptali veya fiyat değişikliği yapılabilir.
- (2) Aracı kurum, birinci fıkranın (b) bendi kapsamında bir işlem tesis etmek isterse, teknik sorundan olumsuz olarak etkilenmiş olan tüm müşteriler için söz konusu uygulama gerçekleştirilir. Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında bir emir iptali veya fiyat değişikliği gerçekleştirilmesi halinde ise, ilgili müşterilere gerekçesi ile birlikte en seri iletişim aracıyla bildirim yapılır.
- (3) Bekleyen emirlerin hangi koşullar altında iptal edilebileceğine veya fiyatlarının değiştirilebileceğine ve müşteri hesaplarının hangi koşullarda işleme kapatılabileceğine ilişkin hususlar çerçeve sözleşmede belirlenir.

Kaldıraçlı alım satım işlemleri birim yöneticisinin görevleri

MADDE 11- (1) Doğrudan genel müdüre ya da genel müdür yardımcısına bağlı olarak çalışacak olan kaldıraçlı alım satım işlemleri birim yöneticisi;

- a) Günlük olarak tüm kaldıraçlı alım satım işlemlerinden kaynaklanan riskleri takip etmekle ve söz konusu risklere, risklerin olası sonuçlarına ve alınması gereken önlemlere ilişkin olarak her gün genel müdüre ya da genel müdür yardımcısına, aylık olarak da yönetim kuruluna yazılı rapor sunmakla,
b) Aracı kurumların mali durumunu zayıflatacak veya olağandışı sonuçlar doğuracak herhangi bir durumun varlığının tespit edilmesi halinde hazırlayacağı raporu en kısa zamanda yönetim kuruluna sunmakla,
c) Tebliğin 9 uncu maddesinin c bendinde yer alan hususların yerine getirildiğini teyit etmekle,
ç) Bu Tebliğin 19 uncu maddesinin son fıkrası uyarınca aracı kurumlarca kamuyu aydınlatmaya yönelik olarak yapılacak bildirimlerin doğruluğunu teyit etmekle,
d) Bu Tebliğin 20 nci maddesi kapsamında yapılacak yayın, ilan, duyuru ve reklamların mevzuat hükümlerine uyumunu kontrol etmekle, yükümlüdür.

Faaliyetler sırasında uyulması gereken ilkeler

- MADDE 12-** (1) Yetkili kuruluşlarca, kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin olarak;
a) Müşterilere adil ve dürüst davranılması,
b) Müşterileri ile aralarında ortaya çıkabilecek çıkar çatışmaları konusunda yeterli bilgilendirme ve şeffaflığın sağlanması,
c) İşlemlerin gerçekleştirileceği fiyatların genel piyasa koşulları ile uyumlu olarak nesnel bir biçimde belirlenmesi,
ç) Aracı kurum tarafından başka bir kuruluşa iletilmek üzere alınan müşteri emirlerinin, aracı kurumun kendi hesabına veya ilişkili kişilerin hesabına verilen aynı fiyatlı emirlerden öncelikli olarak yerine getirilmesi,
d) Yatırılan teminat tutarlarının üzerinde bir kayba uğratan şekilde müşterilere işlem yaptırılmaması,
e) Ortak, yönetici, ihtisas personeli ile müfettiş ve Türk Ticaret Kanunu uyarınca atanan denetçilerinin işleri dolayısıyla yetkili kuruluş ve müşterileri hakkında öğrendikleri bilgilere ilişkin olarak sır saklama yükümlülüğüne riayet etmeleri esastır.

Kaldıraçlı alım satım işlemlerine yönelik işlem aracılığına ilişkin esaslar

MADDE 13- (1) Aracı kurumlar, Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki faaliyetleri, Kurulca bu Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen faaliyetlerde bulunmak üzere yetkilendirilmiş yurt içinde yerleşik bir kuruluşun ve/veya ilgili ülkenin yetkili otoritesinden faaliyet izni almış yurtdışında yerleşik bir kuruluşun temsilcisi veya aracısı olarak yerine getirebilirler.

(2) Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında aracı kurumların yurtdışında yerleşik bir kuruluşun temsilcisi veya aracısı olarak yürütecekleri faaliyetler, Kurulca belirlenen piyasalarda, Kurul ve ilgili piyasalar tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

(3) Bu madde kapsamındaki faaliyetlere başlanabilmesi için Kuruldan yetki belgesi alınması zorunludur.

Kaldıraçlı alım satım işlemlerine yönelik tanıtım aracılığına ilişkin esaslar

MADDE 14- (1) Yetkili kuruluşlar, Tebliğin 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, Kurulca yetkilendirilmiş yurt içinde yerleşik bir kuruluşun kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin olarak sunduğu hizmetlerin yatırımcılara tanıtımı, sözleşme akdedilmesine aracı olunması veya sözleşme yapmak isteyen tarafların komisyon karşılığında bir araya getirilmesi faaliyetlerini yerine getirebilirler.

(2) Söz konusu faaliyete ilişkin olarak lehine faaliyet gösterilecek kuruluş ile temsilci olacak yetkili kuruluş arasında sözleşme imzalanması şarttır.

(3) Yetkili kuruluşlar tarafından bu madde kapsamındaki faaliyetlere ilişkin olarak müşterilere sözleşme ve formların imzalatılması ve müşterilerin sözleşme ve formlarda yer alan hükümlere ilişkin olarak doğru bir şekilde bilgilendirilmesi hususlarında temsilci veya aracı olan kuruluş ile lehine faaliyet gösterilen yetkili kuruluş müteselsilen sorumludur.

(4) Hesapların açılışına ilişkin olarak temsilcisi veya aracısı olunan kuruluşa gönderilen tüm belgelerin yetkili kuruluş nezdinde birer örneğinin hıfzedilmesi ve Kurul ya da hesap sahibi müşterilerce talep edilmesi durumunda, açılan hesaplara ve bu hesaplardan gerçekleşen işlemlere ilişkin belgelerin yetkili kuruluş tarafından ibraz edilmesi zorunludur.

(5) Bu madde kapsamındaki faaliyetlere başlanabilmesi için Kuruldan yetki belgesi alınması zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kaldıraçlı Alım Satım İşlemlerinin Belge ve Kayıt Düzeni

Emirlerin alınması ve kaydedilmesi

MADDE 15- (1) Aracı kurumlar tarafından, bu Tebliğin 2 nci maddesinin (a) ve (b) bentleri kapsamında faaliyet gösterilmesi durumunda, müşteri emirlerine ilişkin olarak bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan tüm bilgilerin kaydedilmesi ve Kurulca veya müşterilerce talep edildiğinde ibraz edilmesi zorunludur.

(2) İptal edilen, gerçekleştirilmeyen ve değiştirilenler de dahil olmak üzere elektronik ortamda alınan tüm emirlere ilişkin olarak tutulacak kayıtların;

- a) İşleme konu varlık,
- b) Emir tipi,
- c) Emrin alım ya da satım emri olduğu,
- ç) Emrin fiyat ve miktarı,
- d) Emrin alındığı tarih ve zaman,
- e) Emrin gerçekleştirildiği tarih, zaman, fiyat ve miktar,
- f) Her bir emrin alındığı müşterinin hesap numarası,
- g) Emrin gerçekleştirildiği anda elektronik işlem platformunda oluşan fiyat, bilgilerini içermesi zorunludur.

(3) Müşterilerden yazılı olarak veya telefon ve benzeri iletişim araçları ile emir alınması durumunda, emirlerin alındıkları anda emre ilişkin olarak bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan bilgilerin yer aldığı bir emir formunun düzenlenmesi zorunludur. Yazılı olarak alınan emirlere ilişkin olarak düzenlenen emir formlarında müşteri imzasının bulunması zorunludur.

(4) Emir formlarında emrin alındığı tarih ile mümkün olan en küçük birimde zamanı gösteren bir ibarenin konulması şarttır.

(5) Aracı kurumlarca telefon ile alınan müşteri emirlerine ilişkin ses kayıtlarının, faks yoluyla alınan emirlere ilişkin talimatın ve gün içinde faks ile iletilen tüm emirlerin aracı kuruma ulaştığı tarih ve zaman bilgilerini içeren toplu dökümün, internet üzerinden alınan emirlerde tarih, zaman ve müşteri bazında olmak üzere emri ileten müşterilere ilişkin IP (Internet Protokol) numaraları kayıtlarının, her ne türlü olursa olsun elektronik ortamda diğer şekillerde alınan emirlerde emri veren kaynağı gösterecek şekilde gerekli elektronik log kayıtlarının, emri alan aracı kurumlarca tutulması ve elektronik ortamda tutulan verilerin gerektiğinde yazılı hale dönüştürülebilecek şekilde olması kaydıyla, kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin tüm belge ve kayıtların 5 yıl süreyle saklanması zorunludur.

(6) Saklanması gereken belge ve kayıtlardan ihtilafı olanların yukarıda belirtilen süre ile kayıtlı olmaksızın ihtilaf sonuçlanıncaya kadar muhafazası zorunludur.

Müşteri hesaplarına ilişkin olarak tutulacak kayıtlar

MADDE 16- (1) Aracı kurumlar tarafından müşteri hesaplarına ilişkin olarak tutulacak kayıtların anlık olarak müşteri bazında;

- a) Hesaplarda gerçekleşen tüm kaldıraçlı alım satım işlemlerine,
 - b) Tüm varlık giriş, çıkış ve transferlerine,
 - c) Kapanan pozisyonlarda oluşan kesin kar ve zarar tutarlarına,
 - ç) Açık pozisyonlara ilişkin olarak potansiyel kar ve zarar tutarlarına,
 - d) Hesaplara tahakkuk ettirilen her türlü komisyon, ücret ve vergi tutarlarına,
 - e) Hesapların teminat durumlarına,
- ilişkin bilgileri içermesi zorunludur.

(2) Aracı kurumlar, müşterilerinin elektronik işlem platformu üzerinden birinci fıkrada yer alan bilgilere erişimine imkân sağlamakla yükümlüdür.

Müşterilere yapılacak bildirimler

MADDE 17- (1) Bu Tebliğin 2 nci maddesinin (a) ve (b) bentleri kapsamında faaliyet gösteren aracı kurumlar kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin olarak müşterilerine günlük ve aylık bildirimlerde bulunmak zorundadır.

(2) Müşterilere yapılacak aylık bildirimlerde, ilgili dönem içerisinde;

- a) Alınan tüm pozisyonlara ilişkin olarak, tarih, zaman, fiyat ve miktar,
- b) Kapatılan pozisyonlara ilişkin kesin kar ve zarar tutarlarına,
- c) Açık pozisyonlara ilişkin potansiyel kar ve zarar tutarlarına,
- ç) Aracı kurum nezdinde tutulan nakit, menkul kıymet ve diğer varlıklara ilişkin tüm hareketlere,

- d) Hesaba tahakkuk ettirilen her türlü komisyon, ücret ve vergilere,
 - e) Teminat durumlarına,
- ilişkin bilgilere anlaşılır ve açık bir biçimde yer verilmesi zorunludur.

(3) Aracı kurumlar tarafından, her işlemin yapıldığı günü izleyen iş günü içerisinde, bir önceki gün içinde alınan tüm pozisyonlara ilişkin bilgileri içerecek şekilde müşterilere bildirimde bulunulur. Bildirimin yapıma şekli aracı kurum ile müşteri arasında serbestçe belirlenebilir.

(4) Aylık bildirimlerin yazılı olarak yapılması ve bildirimle ilişkin belgelerin ilgili dönemi izleyen 7 gün içerisinde müşterilerin adreslerine taahhütlü olarak gönderilmesi esastır. Ancak, anılan belgeler müşterinin yazılı talebi üzerine, müşteri tarafından beyan

edilecek elektronik posta adresine aynı süre içinde elektronik ortamda gönderilebilir ya da müşterilerin bu bilgilere elektronik ortamda erişimine imkân sağlanabilir.

(5) Bildirimlerin yapıldığına ilişkin ispat yükü aracı kuruma aittir.

(6) Aracı kurumlarca, yazılı talebi bulunan müşterilere günlük ve/veya aylık bildirim yapılmayabilir. Ayrıca, ilgili dönemde hesabında herhangi bir hareket bulunmayan müşterilere bildirimde bulunulmayabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin Esaslar

Kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin risk bildirim

MADDE 18- (1) Kaldıraçlı alım satım işlemlerine yönelik faaliyetleri yürüten yetkili kuruluşlar müşterileri için herhangi bir işlem gerçekleştirmeden ve sözleşme imzalamadan önce söz konusu işlemlerin risklerini belirten her türlü açıklamaları yapmak ve müşterilerine bu amaçla asgari içeriği Kurulca belirlenmiş Tebliğin ekinde yer alan Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri Risk Bildirim Formunun bir örneğini vermek ve bu formun okunup anlaşıldığına dair yazılı bir beyan almak zorundadırlar.

İnternet sitesi

MADDE 19- (1) Kaldıraçlı alım satım işlemlerinde bulunacak yetkili kuruluş internet sitelerinde bu işlemlere yönelik ayrı bir bölüm oluşturmak zorundadırlar. Yetkili kuruluşlar ilgili internet sayfasında, asgari olarak;

a) Hangi tür hizmetleri sunmaya yetkili olduklarına,

b) Varsa temsilcisi oldukları kuruluşu tanıttığı bilgilere,

c) Yapılan işlemlerin asgari unsur ve risklerine,

ç) Kullandıkları işlem platformunun özelliklerini, varsa riskleri ve güvenlik tedbirleri ile platformda meydana gelebilecek risklere karşı kullanılabilen alternatif iletişim yöntemlerine,

d) Emir iletiminin ve işlemlerin gerçekleşmesinin nasıl olacağına,

e) Kabul edilen emirlerin durumunun müşteri tarafından elektronik ortamda takibi ve müşteriye elektronik ortamda yapılacak bildirim esaslarına,

f) Alınan kişisel verilerin saklama ve kullanım koşullarına,

g) Bu işlemlerde "sayfada verilen bilgilerin genel nitelikte olduğuna ve müşterilerin alım satım kararlarını destekleyebilecek yeterli bilginin sayfada olmayabileceğine" ilişkin bir açıklamaya,

yer vermeleri zorunludur.

(2) Aracı kurumlar, üçer aylık dönemlerin son günü itibarıyla, karda ve zararda olan hesapların oransal dağılımını internet sitesi üzerinden duyurmakla yükümlüdür.

Reklam, ilan ve duyurular

MADDE 20- (1) Kaldıraçlı alım satım işlemlerine yönelik olarak her türlü iletişim araçları ile yapılan yayın, ilan, duyuru ve reklamlarda objektif olunması esastır. Yetkili kuruluşlar, gerçek dışı, yanlış, yanıltıcı veya abartılmış bilgilere dayalı yayın, ilan duyuru ve reklamlar hazırlayamaz ve kamuoyu ile paylaşamaz.

(2) Yetkili kuruluşlar yayın, ilan, duyuru ve reklamlarında kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin olarak mutlak getiri ve/veya zarara karşı garanti taahhüdünde bulunamaz.

(3) Kaldıraçlı alım satım işlemlerinde bulunmak isteyen yatırımcılara yönelik bireysel tanıtım ve bilgilendirmelerde bu maddede yer alan esaslar geçerlidir.

Yetkili Kuruluşların Kaldıraçlı Alım Satım İşlemlerine İlişkin Bildirim Yükümlülükleri

MADDE 21- Bu Tebliğ'in 2 nci maddesinin (a) ve (b) bentleri kapsamında faaliyet gösterecek aracı kurumlar, bu faaliyetlere ilişkin Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde periyodik olarak bildirim yapmakla yükümlüdür.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1- 6111 sayılı Kanunla değişik 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle, bu Tebliğ'in 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen faaliyetleri yürüten aracı kurumların, mevcut işlemlerine devam edebilmeleri için anılan tarihten itibaren Kurulca belirlenen çerçevede yetkilendirilmek üzere 2 hafta içinde Kurula başvurmaları zorunludur.

Diğer hususlar

MADDE 22- (1) Bu Tebliğde hüküm bulunmayan hallerde Kurulun ilgili düzenlemeleri kıyasen uygulanır.

Yürürlük

MADDE 23- (1) Bu Tebliğ hükümleri 31/8/2011 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sermaye Piyasası Kurulu yürütür.

EK

KALDIRAÇLI ALIM SATIM İŞLEMLERİ RİSK BİLDİRİM FORMU

Kaldıraçlı alım satım işlemleri sonucunda kar elde edebileceğiniz gibi zarar riskiniz de bulunmaktadır. Bu nedenle işlem yapmaya karar vermeden önce, karşılaşılabileceğiniz riskleri anlamanız ve kısıtlarınızı dikkate alarak karar vermeniz gerekmektedir.

Bu amaçla, Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri:V, No:125 "Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri ve Bu İşlemleri Gerçekleştirebilecek Kurumlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ"inin 9 uncu maddesinde öngörüldüğü üzere "Kaldıraçlı Alım Satım İşlemlerine İlişkin Risk Bildirim Formu"nda yer alan aşağıdaki hususları anlamanız gerekmektedir.

UYARI

Kaldıraçlı alım satım işlemi hizmeti sunmak Sermaye Piyasası Kurulu'nun iznine tabidir. Bu nedenle, işlem yapmaya başlamadan önce çalışmayı düşündüğünüz kuruluşun söz konusu işlemlere ilişkin yetkisinin olup olmadığını kontrol ediniz. Kaldıraçlı alım satım işlemi yapmaya yetkili olan kuruluşları www.spk.gov.tr veya www.tspakb.org internet sitelerinden öğrenebilirsiniz.

RİSK BİLDİRİMİ

İşlem yapacağınız yetkili kuruluş ile imzalanacak "Çerçeve Sözleşmesi"nde belirtilen hususlara ek olarak, aşağıdaki hususları anlamanız çok önemlidir.

1.Yetkili kuruluş nezdinde açtıracığınız hesap ve bu hesap üzerinden gerçekleştirilecek tüm işlemler için Sermaye Piyasası Kurulu tarafından çıkartılan ilgili her türlü mevzuat ve benzeri idari düzenleme hükümleri uygulanacaktır.

2.Kaldıraçlı alım satım işlemleri çok risklidir. Kaldıraç etkisi nedeniyle, düşük teminatla işlem yapmanın piyasada lehe çalışabileceği gibi aleyhe de çalışabileceği ve bu anlamda kaldıraç etkisinin tarafınıza yüksek kazançlar sağlayabileceği gibi yüksek zararlara da yol açabileceği ihtimali daima göz önünde bulundurulmalıdır. Ters fiyat hareketleri sonucunda yetkili kuruluşa yatırdığınız paranın tümünü kaybedebilirsiniz. Yüksek getiri vaatlerine itibar etmeyiniz.

3.Yetkili kuruluşun yapacağınız işlemlere ilişkin tarafınıza aktaracağı bilgiler ve yapacağı tavsiyelerin eksik ve doğrulanmaya muhtaç olabileceği tarafınızca dikkate alınmalıdır.

4.Kaldıraçlı alım satım işlemlerine ilişkin olarak yetkili kuruluş personeline yapılacak teknik ve temel analizin kişiden kişiye farklılık arz edebileceği bu analizlerde yapılan öngörülerin gerçekleşmeme olasılığının bulunduğu dikkate alınmalıdır.

5.Yabancı para cinsinden yapılan işlemlerde, yukarıda sayılan risklere ek olarak kur riskinin bulunduğu, kur dalgalanmaları nedeniyle Türk Lirası bazında değer kaybı olabileceği, devletlerin yabancı sermaye ve alım satım hareketlerini kısıtlayabileceği, ek ve/veya yeni vergiler getirebileceği, alım satım işlemlerinin zamanında gerçekleşmeyebileceği bilinmelidir.

6.Kaldıraçlı alım satım işlemlerinde size sunulan parite fiyatları ve "spread"ler en iyi fiyat durumunu yansıtmayabilir. Başka kurumların fiyatlarını da kontrol etmeniz yerinde olacaktır.

7.İşlemlere başlamadan önce yetkili kuruluşunuzdan yükümlü olacağınız bütün komisyon ve diğer muamele ücretleri konusunda teyit almalısınız. Eğer ücretler parasal olarak ifade edilmemişse size nasıl yansıyacağı ile ilgili anlaşılır örnekler içeren yazılı bir açıklama talep etmelisiniz.

8.Yetkili kuruluşlar tarafından kaldıraçlı alım satım işlemleri sonucunda kayba uğramayacağınız, kaybınızın kontrol altında tutulacağına veya kayba uğramanız

durumunda ek teminat çağrısı yapılacağı konularında garanti verilemeyeceğini dikkate almanız gerekmektedir.

İşbu kaldıraçlı alım satım işlemleri risk bildirim formu, yatırımcıyı genel olarak mevcut riskler hakkında bilgilendirmeyi amaçlamakta olup, kaldıraçlı alım satım alım satımından ve uygulamadan kaynaklanan tüm riskleri kapsamayabilir. Dolayısıyla tasarruflarınızı bu tip işlemlere yönlendirmeden önce dikkatli bir şekilde araştırma yapmalısınız.

